QVÆSTIO MEDICA

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS mane discutienda in Scholis Medicorum die Jovis 14. Novembris.

M. FRANCISCO LERAT, Doctore Medico, Præside.

An rejicienda quælibet nutrix, cui fluunt menstrua?

I.

PARUM esset fœtum mirâ arte & industriâ conformatum elaboratumque in lucem emergere, si sibi relinqueretur soli, nudus, inermis, omnium inops, vesci, fari, ingredi nescius, ac infinitis propemodùm incommodis objectus. Effracto uteri carcere (malum) nondùm liber, sed quasi reus supplicio destinatus, coævis placentæ vinculis adhucdùm tenetur, quibus suâpte vi vix ac ne vix quidem exolvi unquam potest. Quam à vagitu futurorum præsagus auspicatur vitam, gemitu, ipsoque in limine clauderet terris vix ostensus, nisi suam illi operam quamprimùm præstarent parentes, aut conductitiam procurarent. Beneficii itaque & gratiæ loco primùm expectat, ut umbilicali expediatur funiculo; vino vel oleo eluatur; fasciis nec laxioribus, nec arctioribus involvatur. Alterum est, ut aëri nec frigidiusculo tepens ab utero corpusculum exponatur, ne patentes poros altiùs subeat inimicum frigus; nec calidiori, ne vel plus æquò resolvat, vel humores liquet, moveatque in pectus. Temperatus sit ille, ad calorem tamen nonnihil devergens. In cubiculô lucidiori si decumbat, insolito splendore læduntur imbecilles oculi. Luci obliquè si obvertatur, strabismus in propinquo est. Cavendum prætereà ut eo collocetur situ, qui nec pronus sit, nec supinus; in alterutrum latus conversus & capite parùm elato, spirat commodiùs. Piceum excrementum quod Meconium vocant, nisi citò secedat, arte educendum. A vetularum eorumque potissimùm quibus anima fœtet, osculis summovebit, quisquis vix aliud fascinum eô potentius esse norit. Quid adeò multa? alimenti necessitas urget: Nutricem elige, & offer actutùm, eâ tamen lege ut optimô syncerôque lacte abundet.

II.

TENERRIMUM ac penè cereum recèns nati infantis corpus ad quasvis mutationes proclive est, variumque, pro diversâ cœli, ac soli con-

ditione, & diſparili ventorum flatu. Auſtrô mollitur, & langueſcit: Aquilone induratur, & viget. Sed quantulæ iſtorum vires, ſi cum alimentis conferantur, quorum acceſſione corporis moles augetur, & quorum odor ſaporque interdùm aſſervantur etiàm in excrementis, quæ per alvum, veſicam, atque habitum feruntur. Ut conſuetudo, ita & nutritio, altera quaſi natura eſt, vel novam inducit. Fidem faciunt arbores & ſtirpes quæ nativô è ſolo in aliud exportatæ inſitæque, ob aliam novorum, quos è diversâ terrâ ſuſcipiunt, ſuccorum indolem, lætiùs infeliciuſvè aluntur, & creſcunt, ſuique tandem vix ſimiles manent. Lactis magna præ cœteris alimentorum generibus efficacia, quòd multiplici nomine, & modô lactentem afficiat, & aliorum admixtione non frangatur. Hinc eſt quòd ejus quam cœterorum ciborum vitiis longe citiùs mulctetur innocens infans, ac quicquid delirat nutrix, ſtatìm ille plectatur, aphthis, vomitionibus, diarrhœâ, torminibus, convulſionibus miſerabiliter jactatus, ejuſque nativa temperies quantumvis ſit legitima, & concinna conformatio facili negotio infringatur, & pervertatur. Nova veluti fit generatio, & inſitionis quædam ſpecies, non abſimilis ei, quâ videmus inſita mala ferre pyrum & prunis lapidoſa rubeſcere corna. Vitiatæ autem corporis conſtitutionis non raro luit pœnas animus crudelior factus, aut ad vinum, venerem, aliudve vitium propenſior. Adeptio ac amiſſio cujuſcumque habitus penes corpus tantùm ſtat: ſicut cerebro male affecto ac ſpiritibus caliginoſis factis, phantaſmata deficiunt aut diſtorquentur, ſic corpore teterrimis ſuccis farcto eximii depravantur mores.

III.

NUTRICEM plurima apud vulgus commendant, color faciei ſuavis & roſeus, etiàm ſubniger, potiſſimum in capillis: Dentes candiduli, non labantes, non putridi, aut ex intervallis dolentes: oculi venuſti, non lippi, non luſci: Nativa munditìes, ac modeſtia cum hilaritate conjuncta: ætas vegeta quæ annum attigerit vigeſimum, nec trigeſimum quintum ſuperarit. Sed ad nutricis laudem præſertìm facit, quòd legitimam ſortita ſit corporis temperationem, ſtaturam parvam potiùs quàm proceram, habitumque nec gracilem nec obeſum: nec aborſum paſſa: nec eligatur ſtatìm à partu, ne cum coloſtro virus præbeat. Belle appetat, nec tamen indulgeat gulæ. alvi ſit nec pigrioris nec citatioris. Pectus inſuper oſtentet amplum, mammis, nec pendulis, nec flaccidis, ſed mediocriter turgeſcentibus ornatum: Duriores puero præ dolore faſtidium pariunt, & naſi figuram deformant: minores non ſatis capiunt & aſſervant lactis. Suſpectæ etiam ampliores, an quia ob carneam molem, vel humidiorem temperiem, vel ſalacitatem nutricis, vel pulmonis æſtum, humorum ve eas in partes confluxum, ſæpiſſimè plus æquò intumeſcunt? fruſtra verò inquiſieris in alias mammarum dotes, niſi apta ex iis papilla emineat: brevior, craſſiorve apprehendi vix poteſt: Longior linguam & palatum ſugentis offendit. Lactis etiam illinc extillantis ductus ſi pateant nimis, ex copiâ ſuffocationis eſt metus: ſi minùs, laborioſior ſuctus. Ruſtica, urbanave ſit, primipara necne, fœminam pepererit, an marem, parvi refert. Quid & quantum lactis habeat, potius expende; nec exuperet, nec deficiat; copia nutricem exhaurit; Infantem conficit penuria: coloris ſit albi, vel coerulei: odoris & ſaporis

vel nullius, vel grati: ſubſtantiæ æquabilis, quam explorabis lacte in ſpeculum vel unguem inſtillato: craſſius caſeoſum eſt, coctu difficile & ad Epilepſiam infantem inclinans: tenuius diarrhœam & atrophiam parit, quibus adeo egregiis tùm lactis tùm nutricis dotibus quandoque non adverſatur periodica menſtruorum evacuatio.

IV.

MENSTRUI circuitus idem non raro, quod pubertatis initium: multò magis diverſus & incertus finis: illius duratione concipiendi gerendique fœtus habilitatem ne circunſcribas. Nondùm menſtruata interdùm fit mater, ejuſque uterus priùs impletur homine, quàm erumpente ſanguine cruentetur. Nec, etiamſi à conceptu, & per lactationis tempus, menſtrui plerumque fiat ſuppreſſio, ex eô fœtum & fingi, & nutriri in uterô putes. In genere animantium, quæ vivos edunt fœtus, eadem eſt horum formandorum alendorumque materia: ſola tamen mulier, ſi ſimiam exceperis, animal menſtruale eſt. Eundem in cœteris animantibus gigni quidem, & congeri ſanguinem, qui ſingulis menſibus, ut in mulierum genere, non excernatur, ſed abſumatur in pilos, nugæ. Hirſutæ ſunt & ſimiæ, quæ purgantur. Ex humore multò puriori coagmentantur vivuntque fœtus. Virus ille eſt, quô niſi repurgentur matres, cùm ipſæ, tùm conceptus miſerè inquinantur. Hinc nihil mirum, mulieres interdùm peperiſſe, quibus nunquam unquam menſes fluxere; quos qui ſanguinis exuperantiæ, vel deſidi mulierum vitæ tribuit, naturam ignorat. Amazones, ruſticæ, imbelles, quadratæ, ac penè exangues, iis promiſcuè laborant. Nimia ſaltem & plenitudo, & deſidia ejuſmodi fluxum, vel ſiſtit, vel retardat. Deinde ſi totius eſt illa corporis, cur eô imminente, non univerſum corpus, ſed unus fere uterus dolet? cur ejus tantùm ac lumborum gravitas & tenſio? cur totus in eum ſanguinis redundantis impetus? cur illac potiùs quàm per alias partes longe teneriores, faciliuſque ceſſuras, fit eruptio? alia certe eſt hujuſce menſtrui circuitus ratio: extra uterum non quærenda. Occulta ne qualitas ipſi inſita? an ſalina potiùs ſubſtantia fermenti æmula, quæ ſensìm à ſanguine ſecreta, & uteri jam grandioris peculiari fibrarum plexu intercepta, ſtatis temporibus & periodis turgeſcat, ac reſeratis divinæ illius faviſſæ oſtiis, unâ cum ebullientis ſanguinis ſpumâ, foras prorumpat. Ut cœteris partibus, ſic & utero ſua ineſt ſingularis conformatio, propria textura, & peculiare fermentum, quô factâ humorum deſpumatione, non ipſe duntaxat, ſed & reliquum corpus purgatur. Unde longè perfectior & felicior, quæ menſtruam purgationem excipit, conceptio. Tot ac tantis plerumque ſcatet impuritatibus mulierum ſanguis, ut ejus defœcationi ſæpiſſime non ſufficiat menſtrua evacuatio, & non raro accedat fœdior ac tædioſior muliebris fluxus, quô eæ vulgò corripiuntur, quæ alterius beneficio non fruuntur, alias hyſtericis affectionibus, picæ, malaciæ, aborſui, hydropi, ictero obnoxiæ, & in ſummum vitæ diſcrimen adducendæ.

V.

MENSTRUAM illam perniciem ad mammas ſtatìm à partu ferri, & in lac recèns nati infantis alimoniam faceſſere, commentum. Lac certè ex chylo, quem illius ſubjectam ac proximam eſſe materiam abunde teſtantur

diuturna infantis ſuctio citra lactantis lipothymiam & in lacte ſuperſtites alimentorum odor, color, ſapor, & catharticorum vires. Is verò peculiarem ſibi viam non terit, ſed ſanguinis commeatu ad mammas deportatur. Chyli autem cùm ſanguine permixtio fieri nuſquam poteſt, quin ille hujus vitia, vel dotes contrahat. Hinc eſt, quòd ubi invadit menſtrua purgatio, ex eâ lactentes pueri aliquid detrimenti capiant modò levioris, modò gravioris, prout benè vel malè moratas ſortiti ſunt nutrices. Nec idcircò quælibet huic fluxui obnoxiæ ſunt reſpuendæ; eæ ſcilicet permagni ſunt uſus in quibus vix mutata lactis indoles leviſſimam iis infert alterationem. Hæres anxius? ſubdoli iſtius virus metuis minutias? Expurgatâ humorum colluvie, nutrix multo alacrior & expeditior evadit, & puer nitidiori veſcitur alimento, feliciuſque adoleſcit. Eumne iſtius virus blanda pernicies inſidioſè aggreſſura eſt? Quantò major pertimeſcenda, ubi lactans cui non fluunt menſes, ipſi offertur. Nunquid minor ea eſt quæ uno aut altero cujuſvis menſis die, quam quæ quotidie & ſingulis pene horis objicitur? Virus menſtruum per lactationis & geſtationis tempus non impune latet in corpore. Niſi certis temporibus excernatur, in dies creſcit, ſerpitque longius, & ſanguinem chylumque ſimul admixtum corrumpit, tineâ, ichoribus, variolis & morbillis eò acerbius graſſaturum quò diuturniorem moram traxerit. Quiſquis verò nutricem, periodice repurgari ſolitam elegerit, non ſolùm ab horum affectuum vehementiâ, ſed etiàm à ſymptomatis longe gravioribus, quæ tacitos & aſtutè diſſimulatos quarumdam nutricum morbos conſequuntur, lactentem vindicarit. Cœca enim illa vitia imminente eruptione, aliquot ſe produnt notis, quæ ſi non clarè omninò in iſtis mulieribus, ſaltem in pueris tenerioribus, diarrhœâ, convulſione, &c. prehenſis, factâ deinceps eruptione, manifeſtò declarantur. Occulta illa nutricum vitia nuſquam ex lactis ſubſtantiâ, corporis habitu, pilorum & cutis colore, exploraris. Quam multæ enim intus ſordent, quæ foras ſplendent! Rem multò tutiùs geſſeris, ſi nutricem obtuleris periodicè menſtruatam. Ea ut laudabilioris ſanguinis, ſic & ſyncerioris lactis certius præbet argumentum.

Ergo non rejicienda quælibet nutrix, cui fluunt menſtrua.

Domini Doctores diſputaturi.

M. Ioſephus Thomaſſeau.
M. Ludovicus Poirier.
M. Petrus Bonnet, Scholarum Profeſſor & Familiæ Reginæ Francorum Medicus ordinarius.
M. Ioannes-Baptiſta-Renatus Moreau.
M. Nicolaus Pelletier.
M. Renatus le Comte.
M. Petrus Creſſé.
M. Antonius-Ioannes Morand.
M. Alexander-Michael Denyau, Profeſſor Regius.

Proponebat Pariſiis PONTIUS MAURIN, Pariſinus, Baccalaureus Medicus. A. R. S. H. 1680.

PARISIIS,
Apud Franciſcum Muguet, Regis & Facultatis Medicinæ Typographum.